

ระเบียบวิธีการวิจัย

๑. การวางแผนงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวัดผลของการให้ความรู้ เรื่องการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์ ในด้านการเพิ่มความรู้และเปลี่ยนแปลงทัศนคติของหญิงมีครรภ์ก่อนและหลังการให้ความรู้ ดังนั้นจึงวางรูปแบบงานวิจัยเป็นแบบ Experimental pretest posttest design

	t0	t1	t2
P ₁	M ₁	xf	M ₂

P₁ หมายถึง กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวในการวิจัยครั้งนี้

M₁ หมายถึง การวัดความรู้และทัศนคติเรื่องการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์ก่อนการให้ความรู้ เรื่องการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์

xf หมายถึง การให้กลุ่มตัวอย่าง ได้รับความรู้เรื่องการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์ โดยการใช้สื่อบุคคลบรรยายประกอบภาพพลิก

M₂ หมายถึง การวัดความรู้และทัศนคติของหญิงมีครรภ์ เรื่องการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์หลังการให้ความรู้ เรื่องปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์

๒. ประชากร

ได้แก่หญิงมีครรภ์ที่มาฝากครรภ์ที่แผนกสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา โรงพยาบาลศิริราช

๓. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่หญิงมีครรภ์ ที่มาฝากครรภ์ที่แผนกสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา โรงพยาบาลศิริราช ในช่วงเดือนเมษายน ๒๕๒๕ โดยไม่จำกัดอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระดับเศรษฐกิจ และจำนวนครั้งของการตั้งครรภ์ จำนวน ๑๒๐ คน

๔. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่:-

การให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์ โดยการใช้สื่อบุคคลบรรยายประกอบภาพพลิก วัดจากคะแนนหมวดความรู้

ระดับความวิตกกังวล วัดจากคะแนนหมวดประเมินความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ โดยแบ่งระดับความวิตกกังวลออกเป็น มาก ปานกลาง น้อย และไม่มีเลย

สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของหญิงมีครรภ์วัดจาก

๑. อายุ
๒. ระดับการศึกษา
๓. ระดับเศรษฐกิจ รายได้ต่อเดือนของครอบครัว
๔. จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์

ตัวแปรตาม ได้แก่

ความรู้และทัศนคติในเรื่องการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์ที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการให้ความรู้โดยใช้สื่อบุคคลบรรยายประกอบภาพพลิก วัดโดยการเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนหมวดความรู้และหมวดทัศนคติ ก่อนและหลังการให้ความรู้

๕. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ โดยก่อนจะทำการสร้างแบบสอบถาม ได้ศึกษาทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเตรียมข้อมูลจากหน่วยสุติศาสตร์-นรีเวชวิทยา โรงพยาบาลศิริราช เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วได้นำแบบสอบถามไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ควบคุมการสอบ เพื่อจัดลำดับเนื้อหาแบบสอบถามให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการทราบ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามปิด (Close-End Questions) ทั้งหมด โดยจัดแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๕ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและภูมิหลังของผู้ตอบ เพื่อทราบสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (Socio-Economic Status) ได้แก่อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนครั้งในการตั้งครรภ์ และมีนิสัยในการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามเพื่อประเมินความวิตกกังวลของหญิงมีครรภ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์ โดยแบ่งระดับความวิตกกังวลออกเป็น มาก ปานกลาง น้อย และไม่มีเลย

ส่วนที่ ๓ เป็นแบบทดสอบความรู้เรื่องการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของหลักสูตร คือ

ความรู้เกี่ยวกับข้อบวร้ายะ เกี่ยวกับการปฏิสนธิ

ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์

ความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิดและการวางแผนครอบครัว

การให้คะแนน ผู้ตอบถูกจะได้ ๑ คะแนน ตอบผิดได้ ๐ คะแนน (Dichotomous)

ส่วนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามทัศนคติเรื่องการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์ เป็นการวัดความคิดเห็นโดยมีมาตรวัดแบบ Likert Scale ทั้งเชิงลบ (๑ ๒ ๓ ๔ ๕) และเชิงบวก (๕ ๔ ๓ ๒ ๑) เพื่อให้สอดคล้องกับการตัดสินใจของผู้ตอบแบบสอบถาม (เห็นควยอย่างยิ่ง เห็นควย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นควย ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง)

หมายถึง สุนน สุเตชะ, ผู้ควบคุมการสอบมารดาและทารกส่งเคราะห์ (Mother craft)

ส่วนที่ ๕ เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดความคิดเห็นและความพอใจเกี่ยวกับการให้ความรู้ เรื่องการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์ ของหน่วยสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา โรงพยาบาลศิริราช

๖. การทดสอบเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองสัมภาษณ์กับหญิงมีครรภ์ที่เข้ารับความรู้ จำนวน ๒๐ คน เพื่อทดสอบว่าคำถามแต่ละข้อสื่อความหมายตรงตามที่ยูวิจัยต้องการหรือไม่ การเรียงลำดับแบบสอบถามเหมาะสม และครอบคลุมเนื้อหา และวัตถุประสงค์หรือไม่ ภายหลังจากทดลองพบว่าต้องปรับปรุงภาษา และขอความเพื่อให้สื่อความหมายตรงตามที่ยูวิจัยต้องการ เพิ่มเติมแบบสอบถามบางข้อให้ครอบคลุมเนื้อหา และตัดทอนแบบสอบถามบางส่วนที่ไม่สื่อความหมายตรงตามที่ยูวิจัยต้องการ และทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม ส่วนที่วัดความรู้และทัศนคติ เพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ก่อนสัมภาษณ์จริง

๗. การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

สำหรับแบบสอบถามซึ่งวัดความรู้ เรื่องการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์ ใช้วิธีการสอบครั้งเดียว และนำผลการสอบมาคำนวณหาค่าความเชื่อถือโดยใช้สูตรการหา KR₂₁ ดังนี้

$$r_{tt} = \left(\frac{n}{n-1} \right) \times \left(1 - \frac{\bar{x}(n-\bar{x})}{ns^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} = ค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม

n = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด

s^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

ค่าที่ได้คือ ๐.๘๗๖ ถือว่ามีความเชื่อถือได้สูง สามารถนำมาใช้ในการวัดระดับ

ความรู้ได้

วิเชียร เกตุสิงห์, หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เรือนอักษร, ๒๕๒๔), หน้า ๑๘๒.

๘. การเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลใช้เวลาทั้งหมด ๒ วัน คือตั้งแต่วันที่ ๒๖ - ๓๐ เมษายน ๒๕๒๕ และวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๒๕ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์หญิงมีครรภ์ที่เข้ารับคำแนะนำวิธีการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์ (Mother craft) วันละ ๒๐ คน จนครบกลุ่มตัวอย่าง ๑๒๐ คน โดยมีผู้ช่วยเก็บข้อมูลอีก ๔ คน ได้แก่ นิสิตปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒ ท่าน และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล อีก ๒ ท่าน

๙. กรรมวิธีทางข้อมูล

ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

๑๐. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของข้อมูลโดยคำนวณเป็นร้อยละ เช่น อายุ อาชีพ การศึกษา ระดับเศรษฐกิจ จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์ ระดับความวิตกกังวล และมีดัชนีการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์ โดยเสนอในรูปตารางร้อยละ และตารางแบบสองทาง (Cross tabulation)

๒. การทดสอบสมมุติฐาน (Hypothesis Testing)

๑. ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย (t - Test) เพื่อทราบผลเปรียบเทียบระหว่างความรู้และทัศนคติเรื่องการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์ ก่อนและหลังการให้ความรู้โดยใช้สื่อบุคคลบรรยายประกอบภาพพลิก

๒. ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างของความรู้และทัศนคติเรื่องการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์ หลังการให้ความรู้เมื่อจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ระดับเศรษฐกิจ จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์ และระดับความวิตกกังวล

๑๑. เกณฑ์การให้คะแนนระดับความวิตกกังวล (แต่ละข้อ)

สูง = ๓

ปานกลาง = ๒

ต่ำ = ๑

ไม่มีเลย = ๐

นำคะแนนรวม ๑๕ ขอบางระดับความวิตกกังวล ดังนี้

๐ - ๑๕ = ระดับความวิตกกังวลต่ำ

๑๖ - ๓๐ = ระดับความวิตกกังวลปานกลาง

๓๑ - ๔๐ = ระดับความวิตกกังวลสูง

ความรู้เรื่องการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์

ตอบถูก = ๑

ตอบผิด = ๐

คำถามเพื่อทดสอบความรู้เรื่องการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์ มี ๓๐ ข้อ เต็ม ๓๐ คะแนน คำถามต้องการให้ความรู้ มาแบ่งระดับความรู้ เป็น ๒ ระดับ โดยใช้ค่า Mean เป็นเกณฑ์

ทัศนคติเรื่องการปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์

การให้คะแนนให้ตามลักษณะของคำถาม ถ้าคำถามเป็น positive จะให้คะแนน

ดังนี้

เห็นควยอย่างยิ่ง = ๕

เห็นควย = ๔

ไม่แน่ใจ = ๓

ไม่เห็นควย = ๒

ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง = ๑

ลักษณะคำถามที่เป็น Negative	จะให้คะแนนดังนี้
ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง	= ๕
ไม่เห็นควย	= ๔
ไม่แน่ใจ	= ๓
เห็นควย	= ๒
เห็นควยอย่างยิ่ง	= ๑

คำถามส่วนประเมินทัศนคติเรื่องการปฏิบัติคนระหว่างตั้งครรภ์ มี ๘ ข้อ คะแนนเต็ม ๔๐ คะแนน นำคะแนนที่ได้จากการ Posttest มาแบ่งเป็น ๒ ระดับ โดยใช้ค่า Mean เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง

วิธีการให้ Treatment หรือการให้คำแนะนำมารดาเรื่องการปฏิบัติคนระหว่างตั้งครรภ์นี้ หน่วยงานผู้ศึกษา - นรีเวชวิทยา จักษุใหม่ชั้นสัปดาห์ละ ๓ ครั้ง ในวันจันทร์ พุธ ศุกร์ ผู้รับฟังครั้งละ ๑๐ คน ส่วนใหญ่เป็นหญิงครรภ์แรก บรรยายครั้งละประมาณ ๒ ชั่วโมง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย